

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 4 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petič-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Najnovejši izgredi v Celovcu.

(Izvirni dopis.)

Te dni se vrši v Celovcu VII. zborovanje odposlancev akademičnih podružnic za katoliško vseučilišče v Solnogradu. V ponedeljek na večer je bil komerski v mali dvorani pri „Sandwirtu“ in v torek zvečer se je vršila slavnostna skupščina v dvorani hotela „Kärntnerhof“.

Že naprej se je vedelo, da bode to zopet nekaj za naše nemške radikalce in njihove podrepanke. In res, že koj prvi dan so se pričele demonstracije, ki so dospale včeraj (v torek 22. t. m.) na višek surovosti. Pred „Kärntnerhofom“ zbralo se je več sto ljudij, ki so zastavili skoro vsa pota do te gostilne že ob polu 9 uri zvečer. Glavno besedo pri vsem tem škandalu so imeli naši slavni nemško radikalni junaki pod vodstvom svojih generalov, mož iz boljših krogov, katerim so se pozneje pridružili še socialni demokrati. Sedaj se je pričel pravi dirindaj. Divje žvižganje, da je kar šumelo po ušesih, in vpitje se je vrstilo s prepevanjem nemško-nacionalnih pesnij, kakor „Die Wacht am Rhein“, „Bismarcklied“, „Deutschland, Deutschland über Alles“ itd., vmes pa se je čula sem ter tje tudi delavska pesem „Das Lied der Arbeit“. Kmalu na to so jele pokati velike šipe na oknih gostilniške dvorane, katere so vse razbili, in polomili tudi del ospredja pred hotelom. Hišna vrata so se morala zatvoriti, da naščuvana druhal ni mogla vdreti v dvorano in v gostilniške prostore, kar je nameravala, da bi bila demolirala opravo in goste razgnala. Tista naša policija, ki je svoj posel nedavno v Celju tako slavno izvrševala, je izginila kakor kafa; dolgo časa je ni bilo videti. Šele po 10 uri se je prikazalo brzim korakom nekoliko mož, ki pa, namesto da bi se podali na delo in razgrajče razpodili, so se zavarovali za vratni hotela ter pustili, da so zunaj na ulici lopovi pobijali okna ter razgrajali s klici, katerih tu navesti ne morem, ker jih ne smem. Med razgrajči smo videli največ naše nadobudne nemške mladine, visokošolce. Čuli so se med navadnimi klici,

kakor: „Los von Rom“, „heil Wolf“, „heil Alldeutschland“, „heil Wilhelm“, „nieder mit den Pfaffen“, „heraus mit den Schwarzen“, „Pfui, Pfui“ itd., tudi veleizdajski klici v raznih varijacijah. Policija pri vsem tem ni storila koraka in razun par smrkovcev ni nikogar aretirala, šele pozneje je aretirala nekaj razsajačev; pa saj tega tudi ni smela storiti, ker bi se bila drugače zamerala svojemu „blagemu“ gospodu županu in nemško-radikalnim mestnim očetom. Kako vse drugače se postopa v takih slučajih tu pri nas, nego pri Vas, doli v beli Ljubljani, kjer je Vaš župan včasih bolj strog, nego je to zanj in za stvar potrebno! Ker je ljudij vedno več naraščalo in je tolpa vedno huje razgrajala in razbijala, ter siloma odprla hišna vrata, hoteč v hotel, tako, da je res postajal položaj že zelo kritičen, poklicalo se je vojaštvo na pomoč, in je jedna stotinja pešcev 17. polka ob polu 11. uri prikorakala na lice mesta ter skušala razgrajajoče upornike razgnati, zaprla ulice in tako preprečila večjo rabuko. Ko so se vojaki prikazali, nastal je z nova grozen krik in vrišč ter žvižganje. Klici, kakor: „Nieder mit dem Militär“, „Sankrainer“, „Räuber“, „Faloten“, „Lumpen“, „krainisches Gesindel“, „Sauvolk“, „Schande des 19. Jahrhunderts“, „das Militär dem Volke“, „nieder wollt's uns schiessen?“ „schämt's euch“, „Pfui“ itd. itd., so se vrstili neprenehoma drug za drugim. Od sedaj naprej se je druhal zaletavala s psokami ponajveč le v vojaštvo in se je pri tje priliki čul tudi glas, da bode isto (vojaštvo namreč) priča za časa cesarskih manevrov v Celovcu še vse drugačnih demonstracij, nego jih je Celovec do sedaj doživel. Torej tudi takrat ne bode mirovala ta podivjana druhal, ko bode imela avstrijskega cesarja v svoji sredi! Ti klici so bili značilni in vidi se, da se za tiste dni nekaj pripravljajo, česar se poklicani krogi že naprej bojijo. Duhovi, kakoršne so si sami vzgojili, se do tje ne bodo dali ukrotiti, to zatrjajo celo zadnje „Freie Stimmen“ same. Vlada je pod patronanco prejšnjega deželnega predsednika, znanega Schmied-Zabiérowa, leta in leta podpirala in negovala to druhal ter

jo povsod protežirala. Pa tudi danes še se jej klanja, ker se je boji in misli, da se jej bode na ta način najprej posrečilo, pripeljati jo zopet na pravo pot. „Mit nichts!“ Vse mirno gleda, kar počnejo! Čas pa bode gotovo prišel, ko bode to svojo popustljivost obžalovala, a bode prepozno, o tem naj bode prepričana. Morda se marsikaj pokaže že v najbližnji bodočnosti, kar bode odprlo višjim krogom oči, da bodo v pravi luči spoznali tisti nemško-koroški patriotizem, s katerim se jih je do sedaj vedno z vspehom tako perfidno slepilo, namreč Germanijo irredento.

Nemško-nacionalen blagoslov s kamenjem dobilo je semenišče, kjer so demonstrantje dlje časa razgrajali in razbili sedem šip, a dobila ga je tudi hiša družbe sv. Mohorja, na kateri so pozno v noči nemški zlikovci pobili dve veliki šipi. Vsa čast takim ponočnim junakom! — Ravno kar izvem tudi, da je slavni naš župan Neuner zgubil svojo glavo ter je za danes (sredo) zvečer napovedani prijateljski sestanek, ki bi se bil imel vršiti pri „Sandwirtu“, prepovedal, ter s tem dokazal, da se je pouličnih razgrajčev zbal. Čutil se je torej nezmožnega, vzdrževati red. To je včeraj tudi sijajno dokazal.

Ker pa so bile te demonstracije naprejene v prvi vrsti proti gostom tiste stranke, katera je v svojem glasilu „Kärntner Zeitung“ nedavno zaradi celjskih izgredov tako nesramno napadla in opsovala vse Slovence in njihove češke goste, česar še do danes ni niti z besedico preklcala ali resnici na ljubo popravila, in kateri je izborna posvetil že drug dopisnik v Vašem listu povsem primerne besede v posebnem članku, smo sedaj prav radovedni, kaj porече ta list danes o tisti druhal, za katero se je še nedavno na rovaš naše kože tako toplo zavzel in celjskih lopovščin niti z besedico karal ni. Nismo pričakovali, da se bode tej stranki povračevalo že v tako kratkem času hudo za dobro — v zahvalo za nje sočustvovanje, koje je kazala za svoje neotesance v Celju povodom tamošnjih izgredov. Tukaj imate sedaj pravi nepokvarjeni nemški sad! Vaše krvi so in kaj so Vam učinili? Mi to druhal obsojamo,

in gnusi se nam pred njo. Mirno ste hoteli zborovati in se razveseljevati med seboj, kar mora biti vendar dovoljeno vsakemu avstrijskemu državljanu, bodisi te ali druge narodnosti, in napadeni ste bili po lopovski, ravno tako, kakor mirni Čehi in Slovenci v Celju. Tu jih imate! Tukaj niso bili navzoči niti Slovenci, niti Čehi; tu so Vas napadli Nemci, Vaši bratje po krvi! Ali ste tudi na te tolovaje ponosni? Ali je bodete sedaj za te grozovitosti, koje so Vam včeraj učinili, tudi še zagovarjali? Vaši ljudje, ki so zapuščali gostilniške prostore, so bili v nevarnosti, da jih druhal pobije, ako se pokažejo na ulico; in res se je pripetilo, da sta ju skupila dva duhovnika, to je podravnatelj semenišča in bogoslovni profesor zgodovine, ko sta se napotila proti domu, nič hudega sluteč, od teh razbojnikov, da sta precej težko ranjena. V žitnih ulicah so nemški visokošolci in „turnerji“ ju obstopili, ju psovali, obmetavali s kamni in metali ob tla in pretepli, a tudi neki drug duhovnik je bil večkrat s palico po glavi udarjen. Drugi udeležniki so se morali podajati na svoj dom le pod nadzorstvom policije, ako so hoteli svojo kožo spraviti nepoškodovano v varno za vetje. Okolu polnoči so se demonstrantje zbrali pred magistratom in zahtevali naj se izpuste aretovanci. To se ni zgodilo. Hrup je trajal skoro dve uri. Trije aretovanci so bili izročeni sodišču radi javnega nasilstva, dva pa naznanjena državnemu pravdnistvu radi žaljenja straže.

Tukaj imate torej pred seboj druhal iz tiste šole, s kakoršno so se imeli Čehi in Slovenci boriti v Celju. Slovenci in njih gostje so bili tam ravno tako izzivani, kakor Vi sedaj tukaj, in ker so se branili, ste jih potem v svojem listu razkričali kot „Ferienbummlerje“ in „Revolverhelde“, česar še do danes niste preklicali. — Mi sodimo v tem slučaju drugače, to je poštenje, in obsojamo grdo početje teh razdivjanih pangermanov; pričakujemo pa tudi, da bodete Vi poskrbeli za to, da se nam da za žaljenja v „Kärntner Zeitung“ potrebno zadostilo v najkrajšem času, katero tu še enkrat javno zahtevamo. Kot poštenjaki bodete vedeli, da ste nam to

LISTEK.

Goethe.

(K 150letnici njegovega rojstva.)

28 avgusta se bo po Nemškem slavila 150letnica največjega in najuniverzalnijšega pesnika, Goetheja. Med rojaki ni našel tolike popularnosti kakor njegov vrstnik, Schiller, a tudi med slovenskim narodom ni toliko znan, ker so mnogi naši književniki, pred vsemi Cegnar in Koseski, pač skrbeli za to, da so uvedli Schillerja v naše slovstvo, ne pa tudi Goetheja.

Nemški literarni zgodovinar Vilmar pravi o Goetheju, da je največji genij novejšje dobe. Da bi se o njem moglo soditi raz stališče zgodovinarja, se mu pa zdi še prezgodaj, ker živimo še preveč sredi onega duševnega gibanja, ki se je začelo po njem. Kljub temu je nastala o Goetheju že velika literatura, ki se gotovo še izdatno pomnoži povodom jubileja. Drzno bi bilo, ako bi skušal v par vrsticah opisati velikanski pomen Goetheja za nemško in za svetovno literaturo, ako bi hotel podajati oceno njegovih del, ako bi hotel omenjati, kako silno je vplival na evropsko

pesništvo, a tudi na vse druge umetnosti, zlasti na slikarstvo in glasbo. Mnogo krasnih scen je podal slikarjem, nebroj glasbenikom, ki so zlagali napeve njegovim pesnim (v tem oziru je daleč za njim ostal Schiller), a tudi uporabili njegova dela za sujete oper. Čudno, da sta si prav dva francoska glasbenika pridobila svetovno slavo z operami, zloženimi po Goethejevih delih, namreč Gounod s svojim tudi Slovincem priljubljenim „Faustom“ in Thomas z opero „Mignon“, posneto po „Meisterju“. Najnovejši čas se jima je pridružil še Massenét z „Wertherjem“.

Goethejev genij se je razvil pod najugodnejšimi pogoji. Porodil se je v Frankobrodu ob Meni, v bogatem trgovskem mestu. Oče je bil premožen, visoko obražen pravnik in je sam skrbel za najboljši pouk sina Volbenka. Ko je bil Volbenk 10 let star, so zasedli Francozi rojstno mesto; pozneje je videl venčanje Josipa II. nemško-rimskim kraljem (1764). Zgodaj se je seznanil z gledališčem in z igralci. Koliko bogatih utisov je bilo podanih s tem pesniškemu geniju! Tudi ljubezen se je zgodaj pojavila v njegovem srcu — in ker je bil kakor metulj, ki leta od cvetke do cvetke, veselje se njenega

vonja in srkajoč njen sladki med, so ga deli klerikalni fanatiki že davno na indeks velikih grešnikov in še pred kratkim se protivili, da bi mu postavil v Strassburgu spomenik. Svet je pač povsod enak; klerikalci se ne ozirajo na to, da se slavi pesnik in v njem ne obožuje človek, katera preklinjati pa bi smel — po besedah sv. pisma — tudi le oni, ki je sam brez greha.

Na vseučilišču se je Goethe pečal z najrazličnejšimi stvarmi; za jus se skoro nič ni brigal, pač pa celo pesnil! No izkopal se je slednjič vendarle in dospel do doktorata, namesto v treh, v šestih letih, česar bi mu kak klerikalni slovenski list gotovo ne odpustil niti danes. Med Nemci pa ga radi tega niso križali. Viteška drama „Götz“ in sentimentalni roman „Werther“ sta mu naglo pridobila veliko slavo med rojaki. Weimarski vojvoda Karl Avgust je l. 1776 Goetheja stalno pridobil za svoj dvor in ga kmalu imenoval tajnim legacijskim svetnikom. Goethe je postal vladarjev prijatelj in zaupnik.

V nemški zgodovini so zaznamovana mnoga imena vladarjev, ki so si pridobili velikanskih zaslug za literaturo in umetnost, ki so bili zvesti mecenji pesnikov in

umetnikov; a najsijajnejša v tem oziru sta pač omenjeni weimarski vladar, ki je na svojem dvoru ustanovil središče tedanji nemški umetnosti, in nesrečni bavarski kralj Ludovik, ki je bil najpožrtvovalnejši prijatelj Rikarda Wagnerja. „Es soll der König mit dem Dichter gehen. — sie beide stehen auf der Menschheit Höhen.“

Največjega pomena za Goetheja je bilo njegovo potovanje po Italiji 1786. leta. Leta 1794. se je sklopilo intimno prijateljstvo med Goethejem in Schillerjem, ki je ostalo neomajano do Schillerjeve smrti. Dne 22. marca 1832 pa je umrl Goethe in z njim je ugasnila najsijajnejša zvezda na nemškem pesniškem obnebu. Pokopan je bil v vojvodski rakvi.

Goethejeve drame (pred vsem prva „Götz“ in zadnja „Faust“, seveda v primerni prireditvi za oder) imajo še danes največje vspehe na odru. Njegov „Egmont“, „Tasso“ in „Iphigenia“ se tudi uprizarjajo povsod z lepim vspehom. Na slovenskem odru se je predstavljala menda le „Egmont“. Želeti je, da se lotijo naši prevajalci tudi Goetheja; I. del „Fausta“ se kuha po raznih pesniških kuhinjah že četrto stoletja!

Njegov krasni idilični epos „Her-

žrtiti dolžni, ker si mi ne damo našega dobrega imena od nikogar po krivici vlačiti v blato. Ako pa tega ne storite, potem Vas bomo v prihodnje v resnici morali soditi le po Vaših delih. Sapienti sat!

Jedro vsenemštva in nemškega nacionalizma.

(Dalje.)

2. Nemškonacionalna politika.

Nemško politiko narekujejo možje znanstvene slave; Treitschke in Lamprecht sta historika svetovnega imena; in poznata je posebno prvega (sicer dosti nedosledna) politika. Viljem II. ima dober takt, zbirati okolu sebe vrle duhove; vsi vemo, da je celo pri potovanju v Palestino ga spremljalo več slavnih mož.

Tudi nemškonacionalna politika ima, kakor sem že rekel, več ali manj znanstven temelj.

Kaka je pa ta politika sama? Kaki so njeni cilji?

Razume se, da morem le v najkrajših obrisih po Lagardeu označiti te politične cilje.

Lagarde je strog individualist in nasprotnik občni nivelizaciji ter socializaciji politikovanja, podobno kakor Pobedonoscev. Nobenega parlamenta ne! je njegovo geslo. „Das parlamentarische System macht das Wesentlichste zunichte, auf dem ein Staat beruht, das Gefühl der persönlichen Verantwortlichkeit der in ihm handelnden Personen“ („Deutsche Schr. I. str. 95.) „Das ganze System ist eine grosse Unwahrheit“ (tam str. 92), trdi natanko kakor Pobedonoscev. Narod obstoji iz pojedinov, in le če so pojedinci popolni, zdravi in silni, je tudi narod popoln, zdrav, silen. Kakor Lagarde in Bismarck visoko spoštuje, se ipak odločno obrača proti njegovemu kultu, ki je znamenje slabosti, vsak naj rajši sam dela, kolikor je največ možno, kakor da Bismarck nikoli bilo ni.

„Deutschland ist die Gesamtheit aller deutsch empfindenden, deutsch denkenden, deutsch wollenden Deutschen: jeder einzelne von uns ein Landesverräter, wenn er nicht in dieser Einsicht sich für die Existenz, das Glück, die Zukunft des Vaterlandes in jedem Augenblicke seines Lebens persönlich verantwortlich erachtet, jeder einzelne ein Held und ein Befreier, wenn er es thut“ (I. str. 153.). Lagardeov ideal je Nemčija, v kateri inteligentni vladajoči člani niso zoperni birokrati, ampak za blagor vseh someščanov vneti domovinci, produktivni stanovi pa v kolikor možni, vsestransko blažilni svobodni. Vir vsega napredka v povesti je pojedini človek (tam str. 94.).

Kadar bo nemški narod na takov način mogočen, ni se mu nikogar več bati. Žide treba bo poslali v Palestino, z drugimi arijskimi narodi in državami bodo Nemci že svoj račun napravili. O „katoliški“ Španiji ima tako zaničevalne pojme, da je sploh ne upošteva; Španjolci so po židih in Arabih, kateri so se v srednjem veku pridno (kakor dandanes) z Arijci mešali, tako semitizirani, da se jih ne sme več za Evro-

pejce smatrati (I. str. 73.). S Francozi in Rusi bodo Nemci shajali, ako si ti le osrednjo Evropo zagotovijo; punctum saliens je torej — avstro-ogrška monarhija.

Kar Lagarde v Avstriji piše, je tako markantno in značilno, da je treba dotične odstavke doslovno prepisati. Ako bodo takove besede, ki so nemškim nacionalcem evangelij, Mali Slovani dobro pretehtali, ne bodo vedno in vedno na neko abstraktno „pravo“ apelovali, kojega dotičniki niti ne upošteva.

„Oesterreich hat längst kein Existenzprinzip mehr: man weiss nicht, warum es da ist. Der Kern des Staates hatte zeitig die Keimkraft verloren, und um ihn lagerten sich nicht eroberte, sondern erheiratete Landschaften, welche nur mit den Rosenketten Hymens an die Monarchie geknüpft waren: und Rosenketten sind nicht sehr haltbare Fesseln. (Evo torej najvišja sankcija nemškega nacionalca: „Eroberung!“ Ko bi avstrijski Slovani le že jedenkrat to razumeli mogli!)

Eine klare Einsicht in die politische Lage des grossen Donaureiches hat meines Wissens kein oesterreichischer Staatsmann und kein oesterreichischer Fürst gehabt, weil ihnen allen die Erkenntnis abgieng, dass Staatsgedanke, Staatsprinzip und Staatsaufgabe, Staatspflicht ein und dasselbe sind. (Kar se državnikov tiče, bo žalibože mnogo resnice na tem; Taaffe sam, da navedem nekaj iz najnovejše zgodovine, je svoje vladanje imenoval: „Fortwursteln“, da se pa v naših dneh katoliško vneti ministri dan na dan v pratur prav dobro zabavajo, do čim stebri države pokajo, vemo. Vladati je takim možem le igrača in imeniten šport; no, v Avstriji smo „nobel“; kdo bi to hotel tajiti? Nobel muss die Welt zugrunde geh'n).

Wer Oesterreich erhalten will, muss für Oesterreich eine Aufgabe finden, welche wert ist, gelöst zu werden. Hundert Beust und hundert Andrassy (Neposredna stvarnika dualizma nista torej Lagardeu preveč imponovala; najbrž z opravičenjem ne) reichen nicht aus, Oesterreich seinen Platz in der Geschichte zu sichern: Oesterreich muss sich ein von der Weltgeschichte gewolltes Ziel zu erreichen vorsezen: dann wird dies Ziel, und der unaufhaltsame, harte, dringende Wille, zu diesem Ziele zu gelangen, Oesterreichs Leben sein.

(Dalje prih.)

V Ljubljani, 24. avgusta.

Delegacije in vlada.

Glasilo poljskega kluba se tudi bavi z obstrukcijo, katero namerjajo opozicionalci proti delegacijam. To glasilo piše: Naskok opozicije na drža vnapravne temelje monarhije bi dokazal, da hoče podreti levica podlago, na kateri sloni vojna moč in zunanja politika Avstro-Ogrske. Avstrijski patriotizem opozicije bi se potem pokazal v taki luči, da bi ga ne mogel otemneti niti najlepši „communiqué“ liberalnih veleposestnikov. Hkratu pa bi iz tega vzrasla najvišji eksekutivi v državi dolžnost, da tako opozicijo uniči. In v tem vprašanju, kako uničiti opozicijo, tiči važnost zlasti za desnico. Poskus, s prigovarjanjem, podučevanjem ali

man wohl die bisher erreichte höchste Verkörperung der Gattung Mensch erblicken und feiern.“

Za skromni podlistek političnega lista naj zadoščajo te vrstice. V karakteristiko Goetheja pa naj kot zaključek navedem vendarle še nekaj vrst iz Hartove zgodovine, kjer citam v klasični razpravi o Goetheju tudi tole mesto:

„Goethe nima pred ničemur toliko spoštovanja kakor pred naravo in pred življenjem. Svoje ideale moramo ravnati po teh dveh, ne pa nasprotno. Udati se naravi, okleniti se je, jo neutrudno opazovati in poslušati jo v vseh njenih tajnah, — spoznanje stvarstva: to je modrosti začetek in konec. V nasprotju s spekulativnim filozofom, skolastikom, človekom razuma je Goethe veliki nara vognanski duh, umetnik, človek čutil, ki sprejema vase z vsemi žejnimi organi svet prikazni. Goethe je realist, ki vprašuje, kakšne so stvari, ne pa, kakšne naj bi bile, ki torej noče delovati imperativno in avtoritativno kakor Kant in Schiller, nego pojasnjevalno s tem, da slika svet čisto objektivno. „Die Sittlichkeit, — piše Hart — „die Weltanschauung dieses Dichters tritt daher auch nicht mit einem Herrischen: „Du sollst“ auf den Schauplatz, denn woher soll sie den fertigen Masstab

s praznimi grožnjami se morajo nehati, in na obstrukcijo proti delegacijam mora odgovoriti vlada z dejanjem. Kakšno dejanje? Kako daleč naj sega? Glede tega se mora dogovoriti vlada z desnico, zastopnico večine volilcev. Vprašanje delegacij mora postati na vsak način izhodišče k pojasnitvi položaja. Če že skrajno konservativni poljski klub tako misli, potem bije pač za Avstrijo že zadnja ura, ko jo more Thunova vlada še rešiti politične anarhije!

Veleizdajske demonstracije.

Za Graslico in Ašem Heb in Celovec! Gnezda avstrijskih nacionalcev se odpirajo in petje čudnih ptičev se oglašja. Gotovo se zbudé sedaj sorodni tički tudi drugod, in potem zadoni preko Avstrije zdušno veličastna himna „Deutschland, Deutschland über Alles!“ ter „Die Wacht am Rhein!“ In kaj bo potem, — to se more le misliti. Upati pa je, da zbudé vladno zaspanost te prelepe pesmi nacionalnih tičev vsaj ob 11. uri, vsaj malo prej kakor prepozno. Sicer pa zavori Avstriji tako krvavo jutro kakor leta 1848. V Hebu so se vršili izgredi dva dni zapored. Demonstrante je vodil posl. Hofer. Policija je samo „poskušala“ razgnati razgrajoče tolpe, toda razgnala jih ni. Tudi orožništvo „ni imelo vzroka posredovati“, dasi je več sto nacionalcev pelo in žvižgalo po ulicah, kričalo veleizdajske klice in psovalo vlado. Kakor znano, je Hofer Schönererjev adjutant in Wolfov prijatelj. Hofer se je udeležil tudi v Graslici izgredov in je torej bržčas nekaj agent veleizdajskih izgredov. Značilno je, da se glasilo ministra Dipaulija, „Reichswehr“ iz teh izgredov le dobrodušno norčuje! Kako bi pisali nemški listi unisono, ako bi na tak način demonstrirali mi, Slovenci? In ali bi naša policija tudi samo „poskušala“ razgnati slovenske demonstrante? — Celovškimi nacionalcem pa lovorike somišljenikov v Ašu, Graslici in Hebu seveda niso dale spati in posnemati so jih morali na vsak način. Velike nemškonacionalne demonstracije pa so se pripetile te dni tudi v sosednjih krajih Heba, v Elbogenu, Neustadtlu in Falkenauu. V zadnjeimenovanem mestu je posredovalo — kakor v Celovcu — vojaštvo, katero so morala prositi oblastva, da je prišlo iz Heba. V Žatcu so demonstrantje pobili okna glavarstvu, orožnikom in češki šoli. Tako zori žito, katero sta vsejala Wolf in Schönerer na raznih krajih Avstrije. In kakšna bo žetev?

Umor francoskih vojakov v Sudanu.

Umor polkovnika Klobba, poročnika Meunierja in njiju spremstva vzbuja po evropskem časopisju največje strmenje. Nekateri francoski listi trdijo, da so bili Francozi pomorjeni med potom od divjih domačinov, ne pa od Francozov. Vender pa je ta variacija malovrjetna, kajti vse okolnosti kažejo, da sta se stotnika Voulet in Chamoine nad Klobbom in njegovimi spremljevalci maščevala. Pred nekaterimi tedni je namreč francosko vojno ministrstvo zvedelo za velike prestopke omenjenih dveh stotnikov, ki sta bila na poti v zahodnji Sudan z velikim številom senegalskih strelcev in nosilcev. Francoski guverner je ukazal Klobbu, naj gre za ekspedicijo, po-

nehmen, der Kant und Schiller so nahe bei der Hand liegt. Ihr steht nichts so fern, wie alles dogmatische Bestreben. Sie kann darum auch nicht predigen und deklamieren. Die Goethe'sche Poesie vermag nicht wie die Schiller'sche mit dem Finger auf ihre Sittlichkeit hinzuweisen und kurz und klar aller Welt verständlich auszurufen: Das ist die Tugend, das ist Moral. Sie sucht vielmehr aus der Erkenntnis der Natur und des Lebens heraus das Thun des Menschen zu verstehen und zu erklären. Und indem sie alles versteht, hat sie auch die Neigung, alles zu verzeihen. Das Grundwesen der Goethe'schen Sittlichkeit ist das der Duldung, der Güte und des Wohlwollens. Sie verkörpert die humanitären Ideale des 18. Jahrhunderts in der grossartigsten Weise. „Edel sei der Mensch, hilfreich und gut“, klingt wie Orgelton und Glockenklang durch seine Dichtung dahin.“*)

Naj bi spoznavali Slovenci Goetheja ter se navzeli njegovega duha in njegovih načel! Zlasti pa naj bi ga čitali naši klerikalni fanatiki ter se učili pri njem velikodušnosti, človekoljubja in odpuščanja!

X+Y.

*) Geschichte der Weltliteratur und des Theaters aller Zeiten und Völker von Jul. Hart. In zwei Bänden. Band II. Neudamm. 1896.

šlje oba stotnika v Kayes, da bodeta kaznovana, sam pa naj prevzame poveljstvo ekspedicije. Klobb je hotel ukaz guvernerjev izvršiti, toda Voulet in Chamoine sta se uprla ter ukazala svojim vojakom trikrat ustreliti. Sudanci pač ne morejo imeti nikakega spoštovanja pred francoskimi vojaki, ki streljajo lastne rojake tovariše! Dogodki pred sodiščem v Rennesu in v Sudanu kažejo, da je francosko častništvo brez discipline ter da ima o poštenju prav orientalske pojme.

Kriza na Pruskem.

Pruske zbornice ne pošljejo še domov, dasi je vrgla v prah cesarjeve in vladne načrte glede prekopa med Dortmundom in Renom. Vlada hoče, da se doženo še justične predloge, potem šele se zaključijo zasedanje. O razpustu zbornice se ne govori več. Bajega ne želi cesar, nego le svobodomiseln in narodno-liberalna stranka. Konservativcev pa je menda malo strah pred lastno odločnostjo, kajti sedaj zatrjujejo vsi njihovi listi veliko lojalnost konservativcev do cesarja ter se sklicujejo na to, da spoštuje cesar le značajne politike, ki se ne udado niti grožnjam niti prošnjam. Ako bi bili konservativci nakrat premenili svoje stališče in glasovali za prekop, bi jih Viljem II. zaničeval, sedaj pa jih respektira. Zanimivo je dejstvo, da je bilo med opozicijo več visokih državnih uradnikov, n. pr. dva vladna predsednika, dva tajna višja vladna svetnika, 26 dež. svetnikov, 1 konzistor. svetnik, rudniški svetnik, predsednik pomor. trgovine, štirje dež. svetniki v p., višji vladni svetnik v p. in celo poslanik v p. Na Nemškem drž. služba torej ne dela niti med konservativci mamelukov.

Dopisi.

— Iz Ptujja, 20. avgusta. Opica opico posnema. — In tako tudi ptujška fakinaža ni mogla zaozati za svojimi celjskimi „brati in sestrami“ ter je hotela pokazati, da zna tudi ona tuliti in vikati, da zna tudi ona kamenje metati in okna razbijati, kadar ima butico polno alkohola, in kadar je treba braniti „nemški značaj“ ptujškega mesta.

V nedeljo dne 13. t. m. priredili so ptujski Germani neki „Sommerfest“, s katerim so prav pošteno pogoreli. Dasi so že mesec dni poprej trobili in bobnali po vseh nemških časopisih o tej „slavnosti“, vender je prišlo tako malo ljudi, da so končno morali poseči po slovenskih hlapcih in deklah, katerim so delili vstopnice „tri za groš“, da so jim napolnili prazne prostore v mestnem parku, kjer se je navedena veselica vršila.

Koj ko se je zmračilo, prikazala se je (istotako kakor v Celji) ponočna druhal po ulicah, in nekateri sunljivi postopači lazili in vohunili so okrog „Nar. doma“, kakor lačni psi po kosteh na smetišču. Čakali so samo ugodnega časa, kajti dokler so bili gostje v „Nar. domu“, si ta svojat, ki se boji luči kakor hudič križa, ni upala oglasiti.

Komaj pa so popolnoči zadnji gostje iz „Nar. doma“ odšli, napala je na skrivnem zbrana pakaža kakor divji roparji s kamenjem in palicami „Nar. dom“, ter razbila vse šipe in zastore.

Policaja seveda ni bilo v tem času nobenega blizo.

Ta divja druhal pa ne odide zasluženi kazni, kajti znana so nam imena napadalcev, med katerimi se nahajata tudi dva c. kr. uradnika — in ovadba zoper iste se je že napravila.

Značilno je tudi, da je neki tukajšnji trgovec pisal na vodstvo „Nar. doma“, da je bil njegov vajenec, ki je razbil okna na „Nar. domu“ ter bode on (trgovec) sam vso škodo poravnal!!!

Ne, ne gospod Sch tako nemumni pa vender nismo, da bi Vam šli na take limanice in pazite le, da se sami ne ujamete. Ptujčan.

Iz učitelj. krogov goriškega okraja, 20. avgusta. (Zaušnica domačim učiteljem.) Kakor so nam naznanili listi, bil je pri zadnji seji okrajnega šolskega sveta goriškega imenovan nadučiteljem v Kanalu g. Vrč, do sedaj učitelj v gradiščanskem okraju. Za to službo sta prosila, kolikor nam je gotovo znano, tudi dva domača učitelja, toda milosti nista našla pri našem okrajnem šolskem svetu. Posledica temu bo tudi najbrž, da pride novi tovariš poprej

v višjo plačilno vrsto, nego domačini, ki tu službujejo po deset in več let. Ali se ne pravi to, učiteljstvo izzivati, dražiti, netiti med njim razpor! Morda se celo namenoma tako postopa, da se učiteljstvo preveč ne okrepi v složnosti, kar bi marsikateri osebi ne ugajalo. S kakim veseljem naj opravljamo težavno svojo službo, s kakim spoštovanjem naj govorimo o svojih predstojnikih!

Ako okrajnemu šolskemu svetu nista ugajala dotična dva domača prositelja in si jih je želel več, da bi laglje izbiral, tedaj je zopet le krivda sl. tega oblastva, da se to ni zgodilo. Slovenskemu okrajnemu šolskemu svetu je bila pač sveta dolžnost za slovenski Kanal vsaj toliko skrbeti, kakor za Ločnik, t. j. dati tudi učitelju v Kanalu osebno doklado 100 gold., kakor onemu v Ločniku, kar bi bilo na vse strani bolj upravičljivo, in prositeljev za Kanal ne bilo bi manjkalo izmed domačega učiteljstva. Če si nismo sami sebi pravičniki, če sami ne postopamo pravično, kako naj tuji postopajo z nami pravično? Nismo vredni!

In kje sta bila učiteljska zastopnika, da nista ugovarjala in se z vsemi sredstvi uprla takemu ravnanju? Ako njiju glas nič ne velja, tedaj je bolje, da sploh ne zahajata k sejam okrajnega šolskega sveta, dotični znesek naj se prihrani, saj je naša dežela itak uboga.

Bližajo se volitve v okrajni šolski svet. Med velikim delom učiteljstva, da skoraj splošno je mnenje, da se mora v tem obziru kreniti na drugo pot, sicer je bolje, da se odrečemo tej pravici in nikogar ne volimo, da se ne smešimo pred drugimi stanoviti. Žalostno je je pri tem to, da učiteljstvo ni jedino. Učiteljstvo naj pomisli, kdor je vezan, ne more postopati prosto in odločno, tudi če bi imel voljo za to. Zatoraj tovariši, ali radikalna sprememba na boljše, ali pa nič!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 24. avgusta.

— **Zmaga v Idriji.** Včeraj popoldne — a že prepozno za sinočni list — smo prejeli naslednjo, veselo novico naznanja: „V vseh treh razredih je narodna napredna stranka s sijajno zmago. Klerikalnemu zmagaju je zadnja glava popolnoma strta“. Občinske volitve v Idriji so torej narodni napredni stranki prinesli popolno zmago. Dokazale so jasno, da stoji Idrija v naprednem slovenskem taboru in da ne ukloni glave pod jahem klerikalstva. Za ta važni vspeh gre zahvala zavednosti, odločnosti in žilavi delavnosti idrijskih volilcev, in mi jim kličemo iz vsega srca: Slava Vam in starodavni Idriji!

— **Grof Margheri.** Z Dolenjskega se nam piše 23. t. m.: Grof Albin Margheri je danes umrl. Mož je postal star 68 let ter je bil čvrst in čil do onega tedna, ko ga je zadel mrtvoud. Ž njim je šel v grob eden najboljših dolenjskih gospodarjev veleposestnikov, ki je svoje precej veliko posestvo oskrboval vzgledno. Dasi je imel opraviti z velikimi neugodnostmi, ki so ga stale precej denarnih žrtev, premagal je tudi te težave ter je bil vedno vzgleden, varčen in dober gospodar, ki je pokazal, da se zamore na veleposestvu izhajati tudi v zdajšnjih časih dobro. Bil je dober prijatelj kmetom, katerim je rad pomagal po svojih močeh z drvni ali listjem ali tudi v hudem času s krmom. Slovenskemu narodu bil je prijatelj in ni bil šteti mej one veleposestnike plemenitaše, ki se sramujejo malega, v marsičem zanemarjenega svojega naroda. Bil je nekaj časa poslanec, in ne prej ne pozneje ni zatajil svojega prijateljstva do našega naroda, če je bilo treba se postaviti zanj. V društvenem občevanju je bil ljubljanski družbenik. Naše dolenjske hoste izgubé ž njim najboljšega lovca. Pri nas mu bomo ohranili ljub spomin.

— **K protestu iz Tinj.** S Koroškega smo prejeli od našega dopisnika naslednje vrstice: „Po notici v Vašem cenjenem listu, ki ste jo priobčili pod zaglavjem „Značilno“ v svoji 190. številki, opozorjen, sem se potrudil, dobiti dotično številko „Slovenca“ od 19. t. m., v kateri sem našel v „Svarilu s Koroškega“ izjavo, ki so jo odposlali temu listu duhovniki, zbrani na konferenci v Tinjah dne 14. t. m. Pri tej priliki so šli, žal, na limanice celo nekateri razsodnejši gospodje duhovniki, do katerih gojim navzlic

temu še vedno popolno spoštovanje, ker le predobro vem, kako da se take izjave navadno kujejo in aranžirajo. Naj kdo sodi kakor hoče, reči se mora, da je ta izjava jedinec svoje vrste, pravi unikum, in se je le tolažiti s tem, da je ni jemati resno, ker se v njej protestuje celo nekako proti temu, da sem jaz imenoval v svojem članku, ko sem kritikoval nemško-konservativno „Kärntner Zeitung“ zaradi njenega nesramnega napada na nas Slovence in Čeha, našo koroško slovensko duhovščino „pošteno“. Meni je prav! Ako noče imeti, da se jo kot tako spoštuje in naziva, je to njena stvar; vsekako pa je smešno, pošiljati zaradi nekega članka, ki ni bil pisan v uredništvu „Slov. Naroda“, nego je izšel iz peresa in rok slovenskega rojaka Korošca, (ki ljubi svoj narod ravno tako, če ne še bolj, nego ga ljubi „poklicani“ „Slovenčev“ oboževalec), izjavo proti listu, ki ni v tem ničesar zagrešil, marveč je bil le toliko uslužen, da je članek obelodanil, katerega vsebina se po razsodnih in samostalno mislečih ljudeh tu po Koroškem vsestransko odobrava. Tudi me v tem slučaju nič ne briga, v kaki zvezi da stojijo „Slov. Narod“ in njegovi pristaši. Znano mi je le, da je prej skozi dolgo vrsto let tudi „Slovenčeva“ stranka ravno v tej zvezi se prav dobro počutila in s pokojnim Klunom na čelu hodila tako v Ljubljani, kakor na Dunaju roko v roki s tistim preklicanim Svegljem, ki je sedaj tarča za vse pušice, in s katerim se sedaj pečajo celo duhovniške konference na Koroškem. Ali ni to smešno? Roko na srce in bo dimo odkritosrčni! Vprašam te slovenske gospode duhovnike, kje pa ste ostali s protestom proti „Kärntner Zeitung“? Kaj protestujete proti „Slov. Narodu“ in proti stranki, ki Vam po veliki večini vzdržuje za nas koroške Slovence velevažno velikovsko „Narodno šolo“ in v kateri Vam kot razupiti „liberalci“ nastavlja le samo odločne katoliške moči v šolskih sestrah? Povejte, ali so ti „liberalci“ res taki zlobneži? Ali se jih je nam treba bati, kolikor časa nas bodo na tak način podpirali? Zakaj niste v svojem protestu tudi dodali izjave, da obsojate pisavo Vašega nemško-konservativnega lističa? Kje pa je doslednost in čemu iščete dlako v jajcu, bruna pa ne vidite v očeh svojih prikritih prijateljev, za katere se morate žrtvovati samo zato, ker se bojite zamere na zgoraj? Vi ste poklicani o takih prilikah govoriti tudi na tisto stran, oziroma na tisto adreso, ki Vas je loputnila z lo-parjem po glavi zavoljo tega, da bi Vas strmoglavila. To bi bila vsaj doslednost! — S kako težavo smo dobili tistih brcih par glasov za našega dičnega drž. poslanca, preč. g. Lamberta Einspielerja, znano nam je vsem danes vedno še predobro; da so pa nemški glasovi zanj za večno izgubljeni, je pa tudi gotova stvar, ki se ne dá predrugačiti s stotinami protestov. — H koncu rečem le še to, da je članek dosegel svoj namen, in da posledice ne bodo izostale. Časi pridejo, ko se tudi po naših shodih ne bo vse tako gladko vršilo, nego se je do sedaj, ker bo prišlo do tega, da bode tudi ljudstvo samo izvedelo, da mu je treba povedati, kar mu teži srce in glavo. — Toliko v sporazumljenju, sicer pa brez zamere.“

Nepoklicani dopisnik.

— **Okrajni odbor celjski** je v svoji seji dne 23. avgusta sklenil enoglasno v zmislu § 51. zakona od 14. junija 1866, št. 9 dež. zak., staviti namestništvu v Gradcu nasvet, da se z ozirom na zadnje dogodke zoper Slovence in Čeha v Celju uvede v mestu Celju državna policija; kajti pokazalo se je, da mestna policija ni vzdrževala reda ter ni skrbela za varnost osebe in premoženja.

— **Za podržavljenje policije v mestu Celjskem.** Občinski odbor okolice celjske je v svoji seji, dne 23. avgusta 1899 storil enoglasno naslednji sklep: Ker se je pri veselicah 9. in 10. avgusta t. l. videlo, da Slovenci in njihovi gosti od celjskega mestnega redarstva in od mestnega urada niso dobili nobenega varstva, ker se je dopustilo brez kake zavire zbiranje s palicami in kamenjem oboroženih ljudi, in se je dopustilo na piščalih sikati in kričati, „Dol s Slovenci, Pereat, Abzug“ itd. itd. in se ravno tako dopustilo metati kamenje, in se nobeden nemških izgrednikov ni odpeljal v zapor, in celo tisti ne, ki so s palicami napadli Slovence, in ker se je tudi mirno in brez vsega upiranja dopustilo hudodelstvo javne sile pri opatiji, kaplaniji, dr.

Sernecu in pri „Narodnem domu“, in ker se je poznalo, da merodajni zastopniki mestne občine so očitno kazali svoj nerazumljivi srd proti slovenskemu prebivalstvu in ker tudi prebivalci celjske okolice v celjskem mestu nikakor niso varni, sklene občinski odbor vložiti prošnjo pri visoki c. kr. vladi, da se uvede v Celji nemudoma c. kr. redarstvo pod neposrednim poveljem c. kr. glavarstva ali posebnega c. kr. komisarja.

— **Gostinčar v ječi.** Iz Celja se nam piše: Včeraj je g. dr. Šuklje obiskal gosp. Gostinčarja na njegovo zahtevanje. Mož se je v zadnjih dneh postaral najmanj za 10 let. K telesnim bolečinam so se pridružile še hujše duševne muke. Na temenu ima dolgo urezino — brčkone od policijske sablje — na zatilniku ima večjo rano razpoklino. V obrazu okoli očij in ob nosu je ves zatekel, kakor ima tudi na drugem telesu močne zatekline in bule. V duševnem oziru je popolnoma apatičen. Ničesar ga ne zanima, na dobro znane dogodke se niti ne spominja ter joče v enomer, kakor otrok. Da je telesno kakor duševno stanje tako zelo razjedeno, se ni čuditi. Štirinajst dni je nedolžni revež v zaduhlih, temnih brezračnih prostorih okrogne sodišča. Sam, v nobeni dotiki z zunanjim svetom in drugimi ljudmi mora otrpniti za pojave vsakdanjega življenja. Sveži, prosti zrak bi bilo edino zdravilo, ki bi utegnulo v kratkem času posvežiti slabotno telo in in medli duh.

— **Izlet „Sokola“ na Vrhniko.** Opozarjamo še jedenkrat vse one, ki se hoté udeležiti posebnega vlaka v nedeljo zjutraj ob 9. uri, da se pravočasno zglasé za legitimacije v Šešarkovi trafiki v stari čitalnici. Ura odhoda posebnega vlaka je jako ugodna, ker vsakdo še lahko opravi kake male posle doma, potem pa ima časa dovolj, da si ogleda okolico Vrhnisko, izvir Ljubljance itd., ker vlak pride še pred 10. uro na Vrhniko. Mej potom se bode vlak ustavil samo na Brezovici. Za postrežbo bo skrbljeno v gostilnah pri Jurci in v čitalnici, in tudi v drugih gostilnah se bode gotovo dobro postreglo izletnikom. Pri javni telovadbi bode nastopil „Sokol“ s prostimi vaja mi in tudi na orodjih bode telovadilo več vrst. Pevski vspered pa bode izvrševalo društvo „Ljubljana“, ki se korporativno udeleži izleta.

— **Tlaka in desetina koncem XIX. veka.** Piše se nam: V Šmartnem pri Litiji rase nevolja ljudstva radi desetine in tlake, ki se mu je naložila. Ko se je iztirjal davek za škofove zavode, ga nekateri niso hoteli plačati, češ, da sami nimajo kaj jesti. Mej tistimi se govori, da so jih duhovniki vse zapisali, da ž njimi svoj čas obračunajo. Naravno je, da ljudje tega niso veselili in da si delajo vsakršne skrbi, in da iz teh skrbi nastaja jeza ter se čujejo trpke besede, temu se tudi ni čuditi. Seve, ko bi ti ljudje imeli nekaj več soli v glavi, bi si teh skrbi ne delali! Še bolj jezi ljudi, kako jih duhovščina goni na tlako za novo cerkev. Ljudje morajo brezplačno v oziti opeko in to ob nedeljah popoldne. Radi pač ne hodijo, a boje se zamere in maščevanja. Dočim pa morajo ljudje v nedeljo popoldne tlačniti, počivajo dekanovi voli in konji v hlevu! Res, kakor v časih vsegamogočnosti grajščakov in opatov. Vloga valpta je nekaj časa igral g. Trpin, ali odkar mu je neki goriški zidar pantomimično pokazal, kaj si misli o njegovem nadzorovanju od daleč, je opustil to nevhvaležno delo.

— **Bralno društvo na Bledu** priredi v nedeljo 27. t. m. izlet k sv. Joštu, kjer bode pevski zbor pri sv. maši pel. S tem se vabijo tudi drugi izletniki, da se mu pridružijo.

— **Nesreča.** Blizu Cigavnice je ponesrečil 51letni posestnik Alojzij Travn. Zvrnil se je nanj s peskom napolnjen voz in Travn se je pod peskom zadušil.

— **Samoslovenske razglednice** ima tudi Gorica, in sicer v 28 različnih, jako ukusnih izdajah.

— **Pri sv. Tomažu v ormoškem okraju** umrl je v nedeljo 20. t. m. vsled možganske kapi tamošnji učitelj g. Vekoslav Krener, rojen v Laškem trgu leta 1864. Naj v miru počiva!

— **Meteor.** Iz Trbovelj se nam piše: 22. t. m., ravno ob 9. uri zvečer videli smo tukaj krasen meteor. Letel je črez celo obzorje od severo-zahodne proti jugo-vshodni

strani, vidno padajoč in puščajoč za sebo, več kot 50 m dolg svitel rep.

— **Blizu Koslerjeve pivovarne** na cesti v Šiško se je včeraj popoldne vnelo seno na nekem vozu. Nakrat je bil ves voz v plamenu. Ljudje so z vseh strani leteli na pomoč in po daljšem prizadevanju ogenj pogasili. Seno je popolnoma zgorelo, voz pa znatno poškodovan. Sodi se, da je voznik sa m užgal seno, seveda ne nalašč ampak vsled neprevidnosti.

— **Zagrebski tamburaši** svirali bodo v nedeljo, dne 27. t. m. na vrtu hotela g. Frana Fišerja v Kamniku. Začetek ob 4. uri popoldne.

— **Cirkus Enders.** Sinočnja predstava je privabila zlasti mnogo kolesarjev in kolesaric. Privabil jih je kolesarski prvak Dasslow, čigar produkcije na različnih kolesih so obudile splošno občudovanje. Kaj tacega v resnici še ni bilo videti v Ljubljani.

* **Zadnja žrtva Hugona Schenka.** Znani morilec deklet se je l. 1880. seznanil z mlado kmetico Ano Jehacz, kateri je tudi obljubil zakon. Ko je čula Jehacz o strašnih činih svojega zaročenca, je zblaznela. V zadnjem času si je domišljevala, da jo Schenk zalezuje, ker jo hoče umoriti, zato je v svojem rojstvenem kraju, nekje na Koroškem, te dni skočila v vaški potok.

* **Požrtvovalen brat.** V Vitkovici je pred več tedni ponesrečil ključavničar Szurda vsled eksplozije neke parne cevi. Opekeli si je obe nogi, da je pretrpel od istega časa strašne bolečine, in ni bilo nikakega upanja, da bi ozdravel. Njegov brat poročnik v Sibirju, pa je porabil svoj dopust za to, da si je dal odrezati velike kose kože, katere so potem prišili na — bratove rane. Vsa operacija se je posrečila, in Szurda bode baje ozdravel.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj 24. avgusta. „Wiener Zeitung“ prijavlja cesarsko naredbo, s katero se dotacija melioracijskega zaklada za l. 1899. zvišuje na milijon goldinarjev in se določa še izredna dotacija v znesku 900.000 gld.

Praga 24. avgusta. „Narodni Listy“ pravijo, da so dogodbe v Grasliah dokaz, da se v interesu države in dinastije ne sme raztrgati Češke in ob meji Nemčiji napraviti samonemškega ozemlja.

Grasllice 24. avgusta. Pogreb pri zadnji revolti ustreljenih delavcev se je v miru izvršil. Na grobu sta govorila socialni demokrat dr. Verkauf in nemški radikalec Hofer.

Pariz 24. avgusta. Danes ponoči se je raznesla govorica, da je bil predsednik republike Loubet zavratno umorjen. Ta vest se oficialno proglašja za povsem neosnovano.

Rennes 24. avgusta. Danes je bil zaslišan predsednik vojnemu sodišču l. 1894, ki je Dreyfusa obsodilo. Priznal je, da mu je du Paty izročil raznih spisov, da jih skrivaj pokaže sodnikom.

Lizb ona 24. avgusta. Kuga se razširja. Med prebivalstvom vlada velik strah. Včeraj sta v Oportu zopet dva bolnika umrla.

Gulnara.

Stepska pripovedka. Prevel Savo Savič.
(Dalje.)

Na zlatem vzglavju leži mladi Prokop; z očesom motri ravni Krim, ki se razprostira pred okni palače, a misli so mu polete daleč: v duhu blodi nad vodami Rusije in se žalosten razgovarja s svojo usodo — s svojo srečo, ki mu je zgodaj posijala; a njen žar mu je ugasnil . . . se mu li zopet povrne?

Lahko kakor dih vetra se približuje Gulnara; molče kleči pred kozakom. S solzami omočeno oko in tiho vzdihovanje naznani kozaku, da ni sam v svojih mislih. Gulnara pokaže na tolmača in ko zbere vso moč svoje duše, reče Prokopu: „Sorodnik mesečnim trakom, uznositi in ponosni kakor skalna gora, moj najvišji gospodar, čemu si žalosten?“

Kozak zamišljeno molči, in ona nadaljuje:

„Robinja mladega kozaka, klečeča v prahu pred njim, ne sme svoje bolečine

združiti ž njegovim jadom. Dovolj ji, go-
spod, solze točiti v tvoji prisotnosti.

„Nasmehnil si se, vladar in gospodar
moj!“ zakliče Gulnara neizrečeno srečna.
„Svoje služabnice ljubezen si, in dovolil si
ji, da je zrla tvoj smehljaj. Življenje mi
končaj, samo te ljubezni mi ne odreci.“

„Kakor pomladen dih, kakor leten
dan, ki s zefirom hladi vroče čelo, tako je
srce mojega gospodarja odela otožnost. Jaz
vem za vzrok njegove sreče. Nad veliko
reko, ki teče po ravnini, je ostavil drago
svojo ljubljeno in zdaj hrepeni po njenem
smehljaju in želi, da njeno oko zagleda
njegovo lice... O srečna, presrečna!...
Imel jo bodeš, vladar moj, ker Gulnara želi
srečnega videti svojega gospodarja.“
(Dalje prih.)

Bratje Sokoli!

Za
Sizlet na Vrhniko
v nedeljo, 27. avgusta.

Danes v četrtek in v soboto zvečer ob
1/2 9. uri

zadnje redne proste vaje.

K prav obilni udeležbi Vas Vabi z
bratskim:

Na zdar!

Odbor.

Zahvala.

Podpisanemu odboru podružnice c. kr. kme-
tijske družbe kranjske v Lescah je prijetna dolž-
nost, izreči tem potom iskreno zahvalo vsem
domačim in tujim dobrotnikom in prijateljem
kmetijstva, ki so z obilnim obiskom in z dare-
ljivostjo pripomogli k sijajnemu vspehu našega
srečkanja dne 15. t. m. Še posebna hvala pa gre
gospodu predsedniku c. kr. kmet. družbe Ivanu
Murniku, čegar bogati dar priča, da ima srce
za kmeta — rojaka, in za bogati dar g. Adolfa
Hauptmanna, ki je tudi še zraven sobo za
srečkanje pripustil.

Odbor podružnice c. kr. kmetijske družbe
v Lescah

dne 18. vel. srpana 1899.

Anton Dežman, predsednik. — Fran Brencé, pod-
predsednik in perovodja. — Ivan Žark, Anton
Meršolj, Andrej Ažman, Janez Walland, odborniki.

Meteorologično poročilo.

Vitina nad morjem 306.2 m. Srednji aračni tlak 736.0 mm.

AVGUST	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempera- tura v °C.	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
23.	9. zvečer	738.8	14.6	sl. jug	jasno	0.0
24.	7. zjutraj	738.1	13.0	sl. jvzhod	oblačno	0.0
	2. popol.	736.9	23.4	sr. vzsvz.	de. oblac.	0.0

Srednja včerajsnja temperatura 15.1°, nor-
male: 18.1°.

Dunajska borza

dné 24. avgusta 1899.

Skupni državni dolg v notah.	100	gld.	30	kr.
Skupni državni dolg v srebru.	100	„	15	„
Avstrijska zlata renta.	117	„	85	„
Avstrijska kronna renta 4%.	100	„	—	„
Ogerska zlata renta 4%.	118	„	—	„
Ogerska kronna renta 4%.	96	„	30	„
Avstro-ogerske bančne delnice.	906	„	—	„
Kreditne delnice.	383	„	75	„
London vista.	120	„	60	„
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58	„	87 1/2	„
20 mark.	11	„	76	„
20 frankov.	9	„	56	„
Italijanski bankovci.	44	„	4)	„
C. kr. cekini.	5	„	70	„

Vse vrednostne papirje preskrbuje BANKA
MAKS VERSEC, Ljubljana, Selenburgove ulice 3.
Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5—10 gld.

CIRKUS ENDERS

v Lattermannovem drevoredu

v nalašč zato zgrajeni, povsem kriti in
lepo okrašeni stavbi.

Jutri v petek, 25. avgusta t. l.
ob 8. uri zvečer

četrti veliki, izredni
High Life-večer.

Novost! Privlačnost!
Špecialiteta I. vrste!
Tukaj še ne prikazano! Jutri 3 nastop!
Gosp. E. Dasslon
Champion umetnik-kolesar Nemčije
s svojimi čudovitimi izvirnimi produkci-
jami na visokem kolesu, nizkem kolesu,
jednem samem kolesu, podolgastem ko-
lesu in polukolesu iz velikega etablis-
samenta zimski vrt v Berlinu.
Videti se samo nekoliko večerov!
Vidi se samo nekoliko večerov!
Vidi se samo nekoliko večerov!

Dalje nastop vsega umetniškega osebja
v svojih najboljših sijajnih točkah.

P. n. občinstvo! Nisem se zbal ne truda,
ne stroškov, da nudim prijateljem umetnosti v Ljub-
ljani in okolici pravo špecialiteto, tudi mi se je
posrečilo, pridobiti si velikega umetnika, gospoda
E. Dasslon-a, za nekoliko večerov, vsled česar
smem upati, da bodem za kratek čas svojega bi-
vanja v Ljubljani počaščen z obilim posetom.
Z veseloštopovanjem

(1543)

ravnateljstvo.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga 6ez**
Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž,
Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v
Ansee, Isl, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc,
na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj
osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Fran-
zensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, čez
Klein-Reifling v Linc, Budejevice, Plizen, Marijine vare,
Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko;
čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne
osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno,
Selzthal, Danaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osonni
vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal
v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost,
Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v
Steyr, Linc, Budejevice, Plizen, Marijine vare, Heb,
Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj
via Amstetten. Ob 7. uri 15 min. zvečer osonni vlak
v Jesenic. Poleg tega vsako nedeljo in praznik
ob 5 uri 41 minut popoldne v Podnart-Kropo.
— **Proga v Novo mesto in v Kočevje.**
Osobni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1 uri 5 m.
popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod**
v Ljubljano j. k. Proga iz Trbiža. Ob 5. uri 46 m.
zjutraj osonni vlak z Dunaja via Am-
stetten, Solnograda, Linca, Steyra, Isla, Anseea,
Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. Ob 7. uri
55 min. zjutraj osonni vlak iz Jesenic. — Ob
11. uri 17 min. dopoldne osonni vlak z Dunaja
via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih
varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra,
Pariza, Geneve, Curiba, Bregenca, Inomosta, Zella
ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Lienca,
Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osonni
vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca,
France-sfesta, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer
osonni vlak z Dunaja, Lipskega, Prage, Francovih
varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja,
Budejevic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pon-
tabla. Poleg tega ob 8. uri 42 min. zvečer iz Podnarta
Kropo. — **Proga iz Novoga mesta in Ko-
čevja.** Osobni vlaki: Ob 8. uri 21 m. zjutraj, ob 2.
uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 43 m. zvečer. —
Odhod iz Ljubljane d. k. v Kamnik. Ob 7. uri
23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri
50 m. in ob 10 uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le
ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano**
d. k. iz Kamnika. Ob 6. uri 06 m. zjutraj, ob
11. uri 8 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 9
uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in
praznikih. (1026)

Stanovanje

v I. nadstropju, obstoječe iz dveh sob, ku-
hinje, jedilne shrambe, drvarnice in pod-
strešja, v novi hiši, se odda s 1. novem-
brom t. l. — Pogoji se izvedó pri posestnici
v Trnovem, Vogelne ulice št. 3. (1542—1)

Hiša na prodaj.

Hiša v Vodmatu št. 123

na prav primernem prostoru, ima 5 stano-
vanj in malo vrta, se prodá po nizki
ceni. (1527—2)
Več se poizvé pri gospodarju istotam.

Nezaslišano! Čudovito!

240 komadov za samo gld. 1-95

1 elegantna ura s štriletim jamstvom in
goldin-verižico, 1 čudovito eleganten nastavek za
smodke z jantarjem, 1 krasna kravatna igla s
simili-brilantom, 1 jako eleganten prstan z imit.
biserom za gospode ali dame, 1/2 ducata platne-
nih žepnih robov z barvanimi obročki, 1 prakti-
čni žepni tintnik z angleškim mehanizmom, 1
fina ščetka za obleko, par finih nogovic, 1 jako
elegantra damska broša najnovejše fačone, 1 krasna
garnitura, obstoječa iz manjših, zavratniških
in naprsnih gumbov s patentovano zapono, 1 krasno
toaletno zrcalo z etujem in finim česalom in še
nad 200 komadov, ki so v hiši koristni in neob-
hodno potrebni.

Vsi ti krasni predmeti se dobivajo le še
kratek čas. Nikdo naj torej ne zamudi prilike,
ker je vsako sleparstvo popolnoma izključeno, ter
se neugajajoče brez zadržka vzame nazaj.

Razpošilja po c. kr. poštnem povzetju ali
ako se pošlje denar naprej:

zaloga Ernst Buchbinder

Krakau L/M.

Poštno predalo št. 25.

Ako se naročita dva zavoja, se dobi jako
fin žepni nož z dvema rezili kot darilo. (1503—3)

Reformski sifon.

Pijte
da ohranite
svoje zdravje

Reformski
sifon

Reformsko
pokalko

(Patent dr. Wagner)

Dobiva se
v Ljubljani pri:
Iv. Gorup-u.

Sodnijsko zavarovano.

Išče se
kovaški pomočnik

kateri je zmožen samostojno delati. Služba
se lahko takoj nastopi. (1534—2)

Urbana Weber-ja naslednik
v Zalem logu pri Železnikih.

Priporočava (21—193)

Kulmbaško sladno pivo

pastérizovano v steklenicah

znano po svojih izvrstnih učinkih.

Kavčič & Lilleg
v Ljubljani, v Prešernovih ulicah.

Pisarja

s hitro in dobro pisavo, ki je že služboval
v notarski pisarni, sprejemem pod ugod-
nimi pogoji. Ponudbe in spričevala naj se
mi naravnost dopošljejo.

Ivan Plantan

(1499—5) c. kr. notar v Ljubljani.

Mlad trgovski pomočnik

ter (1541—1)

starejši učenec

prvi uren prodajalec v stroki mešanega
blaga, oba popolnoma zmožna slovenskega
in nemškega jezika, sprejmeta se takoj pri

Franu Kraut-u

v Piiberku, Koroško.

Avtomatični
lovilci za množine.

Za podgane gld. 2.—, za miši gld. 1.20 Lové brez
nadzorstva po 40 v jedni noči, ne puščajo nobene
nečistosti in se postavljajo zopet sami. Lovilnica
za ščurke „Eclipse“, na tisoče ščurkov in žohar-
jev v jedni noči loveča, à gld. 1.20. Povsod najboljši
vspehi. Pošilja se proti povzetju. (1287-4)
M. FEITEL, Dunaj, II., Taborstrasse 11 B.

Dve hiši

in dva orala lepega

stavninskega prostora

se takoj prodasta.

V obeh hišah se nahajata stari,
dobro obiskovani gostilni.

Vse drugo se poizvé pri upravnistvu
„Slovenskega Naroda“. (1526—2)

◀ Danes so izšle ▶
v založbi L. Schwentner-ja v Ljubljani:

IVAN CANKAR:

Vinjete

(1495—3)

v vel. 8° (328 strani) na moderno eleg. papirji, z izvorno risbo na čelnem in
pomembno „vinjeto“ na zadnjem listu. — Cena gld. 1.80, po pošti gld. 1.90.

Rudolf grof Margheri Commandonna, c. kr. okrajni glavar,
Albina grofinja Margheri Commandonna, Florentina grofinja Marg-
heri Commandonna, Katinka grofinja Margheri Commandonna,
Rodriga grofinja Margheri Comandonna kot otroci, Silvina baro-
nesa Apfaltern pl. Apfaltrern roj. grofinja Margheri Commandonna
kot sestra naznanjajo pretužno vest, da je preminul njih oče, oziroma
brat, visokorodni gospod

grof Albin Margheri Commandonna

posestnik grajščin Otočice in Stari grad

ki je dné 23. avgusta 1899 ob 1/2 1. uri zjutraj po kratkem, težkem
trpljenji, previden s tolažili sv. vere, v 69. letu svoje dōbe na Otočicah
mirno v Gospodu zaspal.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župnih cerkvah pri Sv. Petru,
v Brusnicah, Belicerkvi, pri Sv. Marjeti in v Št. Jerneju.

Grad Otočice, dné 23. avgusta 1899.

(1536)

Posrečilo se je

konečno nama pridobiti svetovnoznanih

Adler-koles

glavno zastopstvo: (1214-16)

Gradišče **Kavčič & Gorjanc** Rimski cesta
št. 2. št. 9.